

Primaria

Lingua 3

Programación

Unidade 15

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Os nosos antepasados

Descrición da unidade

Pasa o tempo pero hai cousas que non cambian; sobre todo, as tradicións. Así, os nosos antepasados celebraban acontecementos que hoxe seguimos festexando; por exemplo, a chegada do verán. O verán e a historia son, xa que logo, os eixes temáticos que articulan a unidade. E a lingua constitúe non só o núcleo do apartado de Gramática, senón a razón deste libro e un dos piares que sosteñen a nosa cultura. Remata o curso por San Xoán, e a estas alturas o alumnado terá desenvolvido xa unha competencia lingüística que poderá demostrar a través da expresión oral e escrita.

Un dos principais obxectivos é que os alumnos vexan as súas novas aprendizaxes de maneira atractiva e motivadora, que gocen aprendendo.

A través das diferentes actividades propostas na unidade, preténdese que os alumnos e as alumnas adquiran e reforcen os coñecementos seguintes:

- Comprensión do sentido xeral dun texto, oral ou escrito.
- Léxico referido ao verán.
- Agrupación de palabras en campos semánticos.
- Diferenciación entre lingua oral e lingua escrita.
- Identificación do galego como lingua propia de Galicia, que convive co castelán.
- Palabras con // e con *i*.
- Busca de información.
- Características das obras teatrais: as anotacións.
- Aspectos propios da nosa cultura.

Temporalización:

Xuño:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Utilizar correctamente o léxico referido ao verán.
- Agrupar palabras en campos semánticos.
- Diferenciar entre lingua oral e lingua escrita.
- Recoñecer o galego como a lingua propia de Galicia, que convive co castelán.
- Escribir correctamente palabras con // e con *i*.
- Identificar a información que achegan as anotacións teatrais.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • Audición do texto da lectura cunha actitude favorable. • Lectura e comprensión dun texto expositivo. • Adquisición de novo vocabulario referido ao verán e formación de campos semánticos. • A lingua. • Palabras con // e con <i>i</i>. • Busca de información. • Características do xénero teatral: as anotacións. • Coñecemento dalgúns aspectos propios da nosa cultura: San Xoán. 	1. escoitar textos orais en silencio, mostrando interese e respecto.	1.1. escoita textos orais atentamente.
	2. Ler un texto expositivo con fluidez e comprensión.	2.1. Le un texto expositivo con fluidez e corrección. 2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.
	3. Enriquecer o vocabulario con palabras referidas ao verán e agrupar palabras en campos semánticos.	3.1. Asimila e aplica o vocabulario aprendido: léxico relativo ao verán e palabras novas. 3.2. Agrupa palabras en campos semánticos.
	4. Introducir conceptos básicos sobre a lingua.	4.1. Diferencia entre lingua oral e lingua escrita. 4.2. Recoñece o galego como lingua propia de Galicia, que convive co castelán.
	5. Escribir correctamente palabras con // e con <i>i</i> .	5.1. Escribe correctamente palabras con // e con <i>i</i> e evita as interferencias co castelán.
	6. Analizar e buscar información.	6.1. Entende e abstrae as ideas fundamentais dun texto expositivo. 6.2. Busca información e organízaa nunha ficha.
	7. Recoñecer a información que achegan as anotacións teatrais.	7.1. Identifica as anotacións nun texto teatral e recoñece o tipo de información que achegan.
	8. Aprender algúns aspectos propios da nosa cultura.	8.1. Mostra interese por coñecer algúns aspectos propios da nosa cultura.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita textos orais.	<ul style="list-style-type: none"> • CD-Audio do LA.
2.1. Le un texto expositivo con fluidez e corrección.	<ul style="list-style-type: none"> • Suxestións metodolóxicas da PD. • Proposta de aprendizaxe cooperativa na primeira dobre páxina desta unidade da PD.
2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Ficha de comprensión lectora dos RF. • Actividades propostas na PD.
3.1. Asimila e aplica o vocabulario aprendido: léxico referido ao verán e palabras novas.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 1 de reforzo e actividade 1 de ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
3.2. Agrupa palabras en campos semánticos.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 2 de reforzo e actividade 2 de ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
4.1. Diferencia entre lingua oral e lingua escrita.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 3 reforzo dos RF.
4.2. Recoñece o galego como lingua propia de Galicia, que convive co castelán.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 3 ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
5.1. Escribe correctamente palabras con // e con i e evita as interferencias co castelán.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • CD-Audio do LA (ditado). • Actividade 4 de reforzo e actividade 4 de ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
6.1. Entende e abstrae as ideas fundamentais dun texto expositivo.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA.
6.2. Busca información e organízaa nunha ficha.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Suxestións metodolóxicas da PD.

	<ul style="list-style-type: none">• Proposta de aprendizaxe cooperativa na PD.
7.1. Identifica as anotacións nun texto teatral e recoñece o tipo de información que achegan.	<ul style="list-style-type: none">• Selección de actividades do LA.• Actividade 5 de ampliación dos RF.
8.1. Mostra interese por coñecer algúns aspectos propios da nosa cultura.	<ul style="list-style-type: none">• Selección de actividades do LA.• Suxestións metodolóxicas da PD.

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Ler, comprender e comentar textos.	Entende os textos propostos para a realización das actividades.
	Gozar coa lectura.	Desenvolve o interese cara á lectura como fonte de aprendizaxe e entretemento.
	Captar o sentido dos textos orais.	Garda silencio e desenvolve a atención necesaria para entender o sentido dun texto.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.	Entende a importancia de respectar as normas gramaticais e ortográficas para unha mellor expresión.
	Expresarse oralmente e por escrito de maneira ordenada e clara.	Exprésase con corrección.
	Entender o contexto socio-cultural da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma.	Valora o galego como a lingua propia da nosa comunidade e fálo con corrección. Manéxase nun contorno bilingüe evitando as interferencias.
	Manexar elementos de comunicación non verbal nas diversas situacións comunicativas.	Fai unha lectura dramatizada dun texto teatral.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Realizar argumentacións con esquemas lóxico-matemáticos.	Aplica o razoamento dedutivo.
	Identificar e manipular elementos matemáticos en situacións cotiás.	Interpreta e manexa un horario para situar acontecementos no tempo.
<i>Competencia dixital.</i>	Utilizar canles de comunicación audiovisual para facilitar o traballo.	Utiliza as TIC como apoio para a aprendizaxe.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta información verbal e gráfica, así como mensaxes cifradas.

	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Elabora textos propios a partir da información obtida na Rede.
<i>Aprender a aprender.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Manexa o dicionario e consulta información na Rede.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión dos contidos.	Mellora a capacidade de memorización mediante o recitado e a escoita de textos poéticos. Utiliza técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes.	Realiza actividades seguindo unhas pautas.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Desenvolve as distintas intelixencias múltiples.	Esmérase por reforzar o seu coñecemento e uso da lingua para mellorar as súas relacións interpersoais e facilitar o traballo en equipo.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Implícase activamente nos traballos de grupo.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Valora e respecta a lingua como ben cultural que define a un pobo.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Mostra unha actitude responsable na realización das tarefas e interese por mellorar.
	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.	Esfórzase por superar posibles dificultades para relacionarse e así poder traballar en grupo.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Goza co teatro, coa beleza do contorno natural e coa riqueza do patrimonio histórico.
	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural.	Mostra interese por coñecer as pegadas dos nosos antepasados e por participar nas nosas tradicións.

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Comentario da lectura

- Escoitamos o texto da lectura no CD-Audio ou lémosllelo en voz alta aos alumnos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas e actividades da PD, e coa ficha de comprensión lectora dos RF.
- Realizamos outras actividades, que propón a PD (na primeira dobre páxina), de traballo cooperativo.

Tarefa 2: Vocabulario

- Aprendemos o léxico referido ao verán no LA e co apoio do dicionario.
- Traballamos a agrupación de palabras en campos semánticos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 3: Gramática

- Aprendemos no LA a diferenciar entre lingua oral e lingua escrita, así como a recoñecer e valorar o galego como a lingua propia de Galicia.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas e actividades da PD, e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 4: Ortografía

- Aprendemos no LA a distinguir os sons do x e a escribilo correctamente.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Escoitamos o ditado no CD-Audio.
- Completamos coas suxestións metodolóxicas e actividades da PD, e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 5: Expresión

- Aprendemos no LA a buscar e sistematizar información.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Realizamos outras actividades, que propón a PD, de traballo cooperativo.

Tarefa 6: Literatura

- Aprendemos no LA a identificar as anotacións como unha característica esencial do xénero teatral.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos coa ficha de ampliación dos RF.

Tarefa 7: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso da unidade do LA e do LD.
- Recompilamos as actividades para o portfolio do alumno.

Tarefa 8: A nosa cultura

- Aprendemos aspectos da nosa cultura no LA e coas suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Deberán reforzarse as habilidades de comprensión lectora e expresión escrita, así como a recitación e a expresión oral a través dos textos que achega a unidade.
- Así mesmo, hai que continuar fixando hábitos de traballo e habituando ao alumnado ao manexo correcto do dicionario.
- Ademais do repaso trimestral, sería conveniente facer un repaso xeral do curso, atendendo especialmente a aquelas cuestións que teñan representado maior dificultade para o alumnado. Neste sentido, os esquemas, as táboas, os resumos, as fichas... serán recursos de grande utilidade.
- Lembre a diferenza entre *familia léxica* e *campo semántico*. Faga fincapé na distinta relación entre os termos que compoñen unha e outra agrupación de palabras: as dunha familia léxica comparten o mesmo lexema; as dun campo semántico comparten un determinado trazo de significado.
- En canto ao concepto de *lingua*, cómpre falar do bilingüismo e facerlles ver aos escolares que unha lingua non é unha materia, senón o selo de identidade dun pobo.
- Cómpre tamén afacer o alumnado ao manexo de distintas fontes de información. É importante que cando utilicen a Rede sexa coa axuda e o control dun adulto.
- E xa que no apartado de Literatura volvemos ao teatro, recomendamos asistir a unha representación para celebrar a fin de curso, sempre que as circunstancias o permitan.
- Para rematar, suxerimos festexar a noite meiga co visionado da película *O soño dunha noite de San Xoán* (baseada na comedia de Shakespeare *O soño dunha noite de verán*).

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua:

- O CD-Audio que acompaña o libro do alumno.
- Dicionario de lingua (*Dicionario Xerais de Primaria*).
- Caderno complementario ao libro do alumno.
- Cadernos de ortografía e murais ortográficos.
- A caixa dos contos.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica.
- Bibliografía:
 - Paula Carballeira: *Boas noites*, Edicións Xerais, col. Biblioteca Dramática Galega.
 - Cómic de Pepe Carreiro da serie dos pequenos Barbanzóns: *O ladrón de mel, Castañas con porco bravo, Farrapos de seda e Peito de Lobo*, Ed. Toxosoutos.
 - R. Goscinny e A. Uderzo: *Astérix e os pictos*, Edicións Xerais-Salvat.

- Roberto Vidal Bolaño: «Touporroutou da lúa e do sol», en *Obras completas*, vol. IV, Edicións Positivas.
- Roque Cameselle: *O pequeno mago*, Edicións Xerais, col. Pequeno Merlín. Inclúe DVD coa película.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- CD que acompaña á Proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- Información de interese:
 - Museo Virtual de la Cultura Castreña. Páxina en castelán que ofrece recursos moi interesantes sobre o pasado castrexo do Noroeste peninsular:
<http://www.muvicc.es>
 - Páxina web da compañía Berrobambán:
<http://www.berrobamban.com>

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Proba de avaliación da unidade.
- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación final.
- Avaliación do traballo competencial.
- Avaliación da programación didáctica (véxase o modelo na introdución).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades advirto no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?

- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?